

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De Sacramentis In Genere

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XII. Ad definitio Sacramenti vnioncè conueniat Sacrame[n]tis legis veteris,
& nouæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53925](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53925)

ro, & Sexto quod sanctitatis, quæ tunc fiat ut ipsius Sacramenti, ex illa, *vim habet*. Septimo, quod sit *cereemonia solennis*, ex eo colligitur, quod dicitur esse res sensibus subiecta, instituta ad sanctificandum. Octavo quod similitudinem gerat rei significatæ, non habetur expressè in hac definitione, tamen colligi potest ex illa particula, *significandæ*, & ex illa, *Ex Dei institutione*. Deus enim qui suauiter omnia disponit, nunquam instituit rem vnã ad aliam significandam, nisi cum ea analogiam aliquam haberet.

Exstat alia definitio apud Gratianum, l. q. i. Can. Multi secularium: *Sacramentum est, per quod sub tegumẽto rerum visibilium, diuina virtus secretius salutem operatur*. Hęc definitio à Gratiano tribuitur Gregorio; à s. Thoma in 4. dist. 1. quæst. 1. tribuitur Augustino. Sed nec huius, nec illius est, sed **ISIDORI**: habetur enim ijsdem verbis apud **Isidorum lib. 6. etymologiarum, cap. 18.** nisi fortè Isidorus illam acceperit ex libro aliquo nobis incognito Augustini, aut Gregorij. Sed cuiuscunq; sit, non est cur multum laboremus, cum satis cõstet ab Isidoro allatam, ad explicandam nominis significationem, non ad rem ipsam accuratè definiendam.

CAPVT XII.

An definitio Sacramenti vniucè conueniat Sacramentis legis veteris, & nouæ.

SEQVITUR TERTIA & postrema quæstio; An definitiones positæ conueniant Sacramento in genere, an Sacramentis tantum nouæ legis. Dux sunt Theologorum sententiæ. PRIMA est Magistri in lib. 4. dist. 1. & ibidem Alberti, Thomæ, Bonauenturæ, & aliorum, qui docent, nullam definitionem cõuenire vniucè Sacramentis nouæ & veteris legis, sed omnes cõuenire propriè, & perfectè Sacramentis nouæ legis, easdem verò conuenire Sacramentis legis veteris analogicè, & imperfectè.

Fundamentum huius sententiæ est, quia existimant auctores citati, de ratione Sacramenti, etiam in genere, non esse solum significare, sed etiam efficere sanctificationem: & rursus censent, Sacramenta veteris legis non efficere veram sanctificationem, sed solum sanctificationem quãdam legalem, quæ est si-

est figura veræ sanctificationis, quam solam Sacramenta nouæ legis efficiunt. Ex his enim duobus rectè concludunt. Sacramentum dici analogicè de Sacramentis veteris & nouæ legis; sicut ipsa sanctificatio, ad quam significandam, & faciendam sunt instituta, dicitur analogicè de vera sanctificatione animæ, & de sanctificatione typica, & legali.

ALTERA sententiâ est S. Thomæ 3. part. q: 60 art. 1. & 2. (is enim satis apertè sententiâ mutauit) nec non Dominici à Soto, & Martini Ledesmi dist. 1. q. 1. art. 1. & 2. Qui docent definitionem illam, *sacræ rei signum*, vniuocè conuenire Sacramentis nouæ legis, & veteris: proinde esse illam definitionem Sacramenti in genere.

Fundamentum eorum est, qui existimant ad rationem Sacramenti in genere non requiri, vt sit causa sanctificationis, sed solum, vt eam significet. Porro addunt, Sacramenta legis veteris fuisse verissima signa verissimæ sanctificationis, quia nimirum significabant gratiam iustificantem nobis dandam per Christum. Atque ex his rectè concludunt, Sacramenta legis veteris vniuocè conuenire cum nostris in genere, licet in specie distinguantur; quia nostra efficiunt sanctificationem, vetera non efficiebant. Vtraque sententiâ partim placet, partim etiâ displicet: pono igitur sequentes propositiones.

PRIMA propositio: *Ad rationem Sacramenti in genere non satis est, vt significet, sed requiritur etiâ, vt efficiat sanctitatem, seu sanctificationem: immò magis proprium est Sacramenti sanctificare, quàm significare.* Hęc est pro prima sententiâ. Probatur PRIMO, quia (vt suprâ diximus) in Testamento veteri Sacramenta rarè dicuntur significare; frequentissimè autem dicuntur cõsecrare, & sanctificare, seu initiare, vt patet Exod. 28 & Leuit. 8. In Testamento etiam nouo Baptismus dicitur lauacrum regenerationis, ad Titum 3. Et certè regenerare magis efficere, quàm significare est.

SECVNDO; ab etymologia: Nam omnia nomina similia Sacramento actionem significant, non signum: vt patet de nomine vestimenti, calceamenti, impedimenti, ornamenti, firmamenti, fundamenti, & ceteris eiusdem formæ, Sacramentum igitur à sacrando dicitur, non à significando.

TERTIO, quia tota ratio, cur posterior sententiâ velit, Sacramentum in genere nihil esse, nisi signum; est illa definitio:

Sacra-

Sacramentum est signum sacræ rei: vbi non tribuitur Sacramento efficere rem sacram, sed solum significare. At iam nos ostendimus istam definitionem non esse perfectam, cum ipse AUGUSTINVS, qui eius est auctor, eam condemnet, quandoquidem vult eam continere etiam sacrificio.

SECUNDA propositio: *Sacramenta veteris legis non ideo Sacramenta sunt, quia significant gratiam iustificantem, sed quia significant & efficiunt sanctitatem legalem.* Hæc est etiam pro prima sententia contra secundam. Et probatur PRIMO ex præcedente conclusione. Si enim ad Sacramentum in genere magis requiritur sanctificare, quam significare, profectò Sacramenta vetera, si villo modo Sacramenta erant non solum significabant, sed etiam efficiebant.

SECUNDO, quia significare gratiam alijs dandam, non est Sacramenti, vt Sacramentum est, sed vt figura, & typus rei futuræ. Nam Sacramentum, vt Sacramentum, dicit ordinem ad eum, qui Sacramento initiatur, non ad alios: vt rectè docet S. Thomas 1. 2. q. 101. art. 4. & q. 102. art. 5. figura autem dicit ordinem ad futura. Et confirmatur; quia significare gratiam dandam alijs, non erat proprium Sacramentis veteribus, sed etiam sacrificijs, alijsque obseruantijs Hebræorum, vt S. Augustinus demonstrat. lib. 19. contra Faustum, cap. 8. 9. 10. & 11. Nec solum illa, sed etiam serpens æneus significabat curationem à peccatis, quam Christus allaturus erat, Ioan. 3. Manna dulcedinem Eucharistiæ, & transitus maris rubri, salutem per Captismum, 1. Cor. 10. & tamen nec serpens ille, nec manna, nec arca Sacramenta erant Testamenti veteris, aut noui.

TERTIA propositio: *Sacramentum est genus vniuersum ad Sacramenta legis veteris, & nouæ; proinde Sacramenta vetera erant simpliciter, & absolute Sacramenta.* Hæc est pro secunda opinione contra primam. Probatur PRIMO. Sacramentum in genere nihil aliud requirit, nisi cæremoniam significantem, & efficientem alicuius consecrationis, seu sanctificationis: non autem requirit, vt illa sanctificatio sit per gratiam mundantem animam à peccatis; ista enim specialis sanctificatio constituit speciem quandam Sacramenti, non id ipsum genus absolute. Sacramenta autem veteris legis verè significabant, & efficiebant quandam consecrationem. Nam per circumcissionem initiabantur Iudæi, & consecrabantur

Deo,

Deo, ut essent populus eius peculiaris; per Vnctionem sacerdotalem verò consecrabantur Deo filij Aaron, ut fungerentur sacerdotio, atque idem de alijs eorum Sacramentis dici potest, de quibus vide S. Thomam, 1. 2. q. 102. artic. 5. Erant igitur illa verè, & propriè Sacramenta.

SECUNDO. Nulla esse potest religio sine Sacramentis, ut S. Augustinus docet, lib. 19. contra Faustum, cap. 11. Sed in Testamento veteri erat vera Ecclesia, vera religio, verum sacrificium, cur igitur non etiam vera Sacramenta?

NEQUE obstat, quòd omnia contingebant Iudæis in figura, 1. Corinth. 10. ac proinde sacrificia, Sacramenta, ritus omnes, typi quidam erant nostri sacrificij, nostrorum Sacramentorum, ac rituum; unde videretur colligi, non fuisse illa sacrificia, & Sacramenta, nisi per analogiam ad nostra. Hoc inquam, non obstat; siquidem Sacramenta Iudaica erant quidem figura Sacramentorum nostrorum, sed non solùm figura, verùm etiã res per se; Itaq; Circumcisio nò solùm erat figura Baptismi, sed etiã erat per se cæremonia instituta ad initiandos homines illius temporis, & adiungèdos populo Dei, quare erat imperfectius Sacramentum, quam sit Baptismus, tam absolutè, & propriè Sacramentum erat. Nam etiam bos est animali imperfectius, quàm sit homo, & tamen bos absolutè & propriè animal est sic etiam: ordinatio Aaronica non solùm figura erat ordinationis nostræ, sed etiam per se cæremonia consecrans homines ad sacrificia offerenda. Et ipsa quoque sacrificia non solùm figura erant sacrificij nostri, sed etiam per se sacrificia, instituta ad cultum Deo exhibendum, ut summo rerum omnium principio, & fini. Denique ipse etiam populus Iudaicus, figura erat populi Christiani, 1. Corinth. 10. tamen quis ambigere potest, an non fuerit etiam per se verus quidam populus?

Itaque non debent cõferri res Iudaicæ cum nostris, ut imago picta cum homine viuo, vbi nihil est imago, nisi res alterius: sed ut filij paruuli conferuntur cum viris perfectis, ut facit Apostolus, Galat. 4. Est enim Filius imago Patris, & tamen etiam per se homo: & ut comparantur certamina, atque exercitationes pueriles cum certaminibus, & exercitationibus virorum: Sunt enim certamina puerilia imagines quædam ma-

iorum certaminum; tamen habent etiam suam oblectationem, & utilitatem illi tempori congruentem.

QUARTA propositio: *Illā definitio (Sacra rei signum) conuenit uniuocē Sacramentis omnibus tum veteribus: tum nouis.* Hæc est pro secunda opinione contra primā. Notandum est autem tribus modis posse exponi definitionem illam. **PRIMO**, ut per signum intelligatur signum practicum; per rem sacram, gratia iustificans. Et hoc modo non conuenit definitio propriè, nisi Sacramentis nouæ legis; veteribus autem solum secundum quid, & analogicè: quia uidelicet illa erant signa practica munditiæ legalis, quæ non est gratia iustificans, nisi typicè, ut imago hominis dicitur homo. Sed ista expositio non est ad mentem S. Augustini, ut supra diximus.

SECUNDO potest sic exponi, ut per signum, intelligatur signum practicum, per rem sacram, consecratio in genere, non descendendo ad iustificationem internam, vel legalem: & hoc modo definitio conuenit uniuocè omnibus Sacramentis. Sed neque hæc expositio est ad mentem sancti Augustini; non enim loquitur ipse de signo practico, ut sanctus Thomas rectè aduertit.

TERTIO potest sic exponi, ut per signum, intelligamus nudum signum; per rem sacram, gratiam iustificantem: & hoc modo conuenit uniuocè definitio illa omnibus Sacramentis; & hoc dicimus in Cōclusionē, sequuti B. Thomam. Ceterum ista definitio, ut supra monuimus, non est perfecta, cum conueniat etiam sacrificio, eodem teste Augustino, loco citato.

Porro definitiones ceteræ, id est, Hugonis, Magistri, & Catechismi Romani, non conueniunt nisi Sacramentis nouæ legis: tamen facillè possent accommodari ad Sacramentum in genere, si loco, *inuisibilis gratiæ*, seu *iustitiæ*, poneretur, *consecrationis cuiusdam*, hoc modo; Sacramentum est res sensibus subiecta, quæ ex Dei institutione consecrationis cuiusdam, tum significandæ, tum efficiendæ vim habet.

D

CAPVT